

بلوچی سُمیری زبان نیام لہتیں ھمگو گی

واحد بخش بزدار

Abstract:

The Balochi language is one of the oldest languages of the Aryan region and currently .It is categorized as an Iranian language of Indo _European family .The Balochi language has a lot of similarities among the Iranian languages. The purpose of this paper is to show the etymological similarities between the Balochi and the Sumerian languages to find out the ancient relations among them. A brief history of the Sumerian languages(S) will also be discussed.

سُمیری مہلوک ے بار واچوناھا پکیں صورت ے زانگ نہ بیت کہ آکجام ڈیہہ ے کجام نسل ے مردم انت کے آدیر یکیں وہاں عراق ے آھتنت ے جہہ مند بوتنت ے آھاں عراق ے تھایک بلاھیں تہذیب یے بنائیں آت کہ اے حاجاگہ ے نام ے سرا ”سُمیری تہذیب“ زانگ بیت۔

بلے دومی نیمگاں ے ھم پک انت کہ سومری عراق ے کہنیں ے اولی آبات کار ے جہہ مند نہ انت۔ چریشان ساری ے ھم ادا مہلوک جہہ مند انت۔ چ سُمیریاں پیشکیں ھمے نامعلوم مہلوک عراق ے اولی ے ھمیں تہذیب ے بندات کنوں انت۔ بلے ایشانی باروا ھم زانگ نہ بیت کہ اے کئے انت؟ البت یکی ہزاری پیش مسح ے سُمیری نبشتگانی تھا ایشان ے سویری (Subarian) نبشتہ کنگ بوتگ۔ بلے سُمیریاں چہ پیش ہر کس کہ او دا جہہ مند انت آچ سُمیریاں ے جتا یں مہلوک یے ات ے آیانی زبان ھم چہ سُمیری زبان ے جتا ات۔ ایشی ے پدر ایک ثبوت ایش ایشکہ سُمیریانی ا ھمیں شہر ے ھند ے جا گہانی نام چہ سُمیری زبان ے پک ے جتا زانگ بنت۔ پہ مثال ے سویری دجلہ ے را ”ادگلت“، ”فرات ے را“ برانوں ”، گوئشت انت، کہ اے سُمیری زبان ے لوزنہ انت۔

ابن حنیف ے ھیال ے سُمیریاں چہ پیش ادا سمی ا نسل ے مردم آبات انت۔ ۱

باڑیں پٹ ے پول کنوکانی گمان انت کہ آچ کو ھی دگے ے ادا آھتنت ے آبات بوتنت۔ آیانی روایتکیں اے کو ھی دگ ”بلوچستان“ بوت کنت ے سُمیری چہ بلوچستان ے آھتنت ے ادا جہہ مند بوتنت۔ ۲

مگال کپیں صورت اُچھے شک نہ بیت کہ سُمیری کئے انت؟ چہ کجام راه سومیراء سربوتنت، بلکیں آچہ میانجی ایشیا (Central Asia) کا کیشیا یا، آرمینیا، آختنت اُچہ قطبی مسیو پوٹیمیاء گوزان اُد جلمہ اُفرات اُسر بوتنت۔ یا بلکیں آکھنیں کسے اُروایتی ایشیا یا، اُبوان اپارس اُمزون ھور اُپی گرابی ذریعہ اُداد اسربوتنت۔ یاچہ سوسا (Susa) اُتگلگ انت۔ متابک اُچہ مصر ایچہ دگہ جا گہے اُبوان اپارس اُمزون ھور اُپی گرابی ذریعہ اُداد اسربوتنت۔ یاچہ سوسا (Susa) اُتگلگ انت۔ یا اے ہم بوت کنت کہ آکھنیں اُکدیمیں منگولانی نسل اُبنت چیا کہ ایشانی زبان اُتھما منگولی زبان اُبازیں درو شم گندگ بنت۔ ۳ پے راست اِنت اُپے دروگ انت۔ ماپکائی اُچھ گشت نہ کنیں۔ البت سومری زبان اُبازیں درو شم گوں بلوچی اُسک نزیک گندگ بنت۔ چریشی ایک نیمگے اے پدر ابیت کہ بلوچی سک کہن اُکدیمیں زبان ایت اُدوی نیمگا لے ھم سہرا بیت کہ بلوچ مہلوک اُچہ ایندگہ آریائی راجانی نسبت اُباز ساری چہ میانجی ایشیا لذ اُبار کنگ چہ زر باری رو بر کتی ایران اُعراق اُدمگال جہہ مند بوتنت۔

چہ درستاں اُہمیں چیز ایش انت کہ سندھ تہذیب (Indus Civilization) اُبار و آنگ بیت کہ ایشیا تہذیبی سیادی اُداپاری رفت اُرتچ گوں عراق اُسومری مہلوک اُات۔ عراق اُتھا 2003ء 2000ء پیش مسح اُوہداں کار مرز یوہ کیں سندھ اُہتین مر (Seal) ہم در گیجگ بوت انت۔ ۴ بلے دوی نیمگا سندھ اُتھا عراق اُمر، گندگ نہ بوتنت۔ سندھ اُعراق اُنیما ھے واپاری رفت اُرتچ اُباد جوت سندھی اُسومری زبانانی تھا ھاسیں ھمر گنگی اُھملوگی یے گندگ نہ بیت۔ وہ یکہ بلوچی اُسومری اُتھا ھمر گنگی اُھملوگی اُبازیں مثال گندگ بنت۔ پہ مثال اُچھ، اُہاتا سُمیریانی گور اسولب "Sulumb" اُلوز کار مرز بوجوگ ات اُھمے لوز "ھولمب" اُصورت اُھمی اُبدی اُگوں مر وچی ھم بلوچی اُکار مر زبیت۔ ھمے پیا سومری اُلوز "اُرودو" بلوچی اُرود، اُصورت اُکار مر زبیت۔ وہ یکہ براہوئی اُفارسی اُتھا ایشیا اُہاتا "مس" کار مر زبیت۔

بلوچی اُلوز دمب (Dumb) سُمیری اُتھا دب (Dub) کار مر زبیت وہ یکہ ھنگری اُدد مب (Domb) ھم بلوچی اُگوں سک نزیک انت۔ سُمیری اُھنگری اُبید سکھتین، مصری، ترکی اُفی او گری اُلوز ھم بلوچی اُگوں نزیکی دار انت۔ ادا اے جملی مثالاں بچارت۔

بلوچی دمب: Mound,Hill(Dumb)

بلوچی: سیمیری زبان نیام استین گلگی

واحد بخش بزدار

سیمیری (dumb)

مصری: Tep:

ترکی: Tepe:

او گری: Tomp:

سنکرت: Stupa: (دمب کوه شکل)

انڈو سکھتین: Tope:

فارسی: تپه

سرایکی: طبہ

اردو: ٹیلہ

بلوچی ع پر ”Pur“ هم سومیری اے گوں ھوار ھنگری اے سک نزیک انت۔

بلوچی: پر Ash(Pur)

پلک: Sand,Dust:(Pulk):

سیمیری: Sand,Dust:par-im:

ہنگری: پور (Por)

ترکی: بار (Bar)

ھمو نگی اے ہم رنگی اے چوشیں مثال سک بازانت۔ ادا استین د گہ مثال گندگ کرزانت۔

بلوچی: تاپ Heat

بلوچی: آس Fire

سیمیری: Fire,heat:izi.Tabi:

مصری: Hot,fire,flame:tau:

فتش: fire:tuli:

چودش: warmth, heat: asha:

ترکی: heat: Tav:

ھنگری: (بلوچی: تاپو-تاپ) Frying Pan: Tapsi:

کراچائے: frying pan: Taba:

بلوچی: جنک Girl

= سری: Ge

ھنگری: Yang:

کردی: کنیشگ

فارسی: کنیز

یونانی: گنیکا

پشتو: جنی

سری: Woman : geme:

بلوچی: جن

یونانی: گنس

ویدک: گنا

پشتو: خزا

کھوار: جورو (جن سے جورو)

ھندی: جورو

سنڌی: جوء

لاطینی: زکس

ملگتی: گیرین

بلوچی: سیمیری زبان نیام استیں مگوگی

واحد بخش بزدار

چلاسی: گین

استوری: پی

سمیری: Strength,Force:ni:

بلوچی: نزوا

فارسی: نیرو

M1.MU

m 1.mu

سمیری: Female,Woman =ni.nu:

بلوچی: مائی

سمیری: from=ta:

بلوچی: چا

عیلامی: hazza:

فارسی: از

سمیری: to=ta:

بلوچی: تا-داں Faraway

سمیری: Remote,Faraway=Bad

بلوچی: پد Behind

فارسی: پس

عربی: بعد

سمیری: Place,Town=ki:

بلوچی: جاہ-جاگہ

فارسی: گنیو۔ گاہ
سکھتین: Ka:

حتی: Ka:

سرائیکی: ٹھاں

سمیری: Zu-Su: Wisdom,knowledge=Zu-Su

بلوچی: زانت۔ زان

سنکرت: جان

براہوئی چھان

انگریزی: Know (انگریزی کا "Kn"، ہند ایرانی کے "ز" کے متادگ ہے۔ مثلاً Know از ان فارسی۔ زانو

بلوچی: زان وغیرہ۔

سمیری: Wargod=ner.gal:

بلوچی: زرگل جنگجو۔ دیر

ہنگری: nagyur: Great lord=nagyur:

سومری: tur: New born, child, yong(of herd animal)=tur:

بلوچی: تول: نسل، بچہ۔ نومولوڈ

فارسی طولہ

سمیری: Whell, chariot=gigir:

مشرقی بلوچی۔ گراگڑا

فارسی: غرده

سنڌی: گڏی

انگریزی: Chariot (بھی اسی سے مشابہت رکھتا ہے)

Kisi: سیمیری

بلوچی: کاسگ

فارسی: کاسه

یونانی: Kylix (پیاله)

سو مری: wise=malga:

اکادمی: ملکم، مولک chief(mulak)

بلوچی: ملکوک: نرم، لطیف۔ اچھا

لاطینی: Mollis:

یونانی: Malakos:

دراوڑی: mel:

سرشون: References

- 1- ابن حنیف- دنیا کا قدیم ترین ادب (حصہ اول). یکن بکس، ملتان 1998 تاکدیم۔ 36
  - 2- ابن حنیف- دنیا کا قدیم ترین ادب (حصہ اول) تاکدیم۔ 44
  - 3- ولڈیورانٹ / یاسر جواد، عرب، تحقیقات۔ لاہور 1997 تاکدیم۔ 18
4. Bashan, A, L: The wonder that was India, the Macmillan Co, and New York. 1959-p-19